

Vispārējās piekļuves sastatnes un kāpnes

Šis dokuments ir ar atļauju tulkots un adaptēts Latvijas situācijai no oriģināla, ko publicējusi Health and safety Executive (Veselības un drošības administrācija, Lielbritānija) un kas ir pieejams viņu mājaslapā: <http://www.hse.gov.uk/pubns/cis49.pdf>. Minot šo tulkojumu, lūdzu atsaucieties arī uz oriģinālo dokumentu. Lai arī oriģinālais dokuments ir piemērots Latvijas vajadzībām, lūdzu pārliecinieties, ka jūs ievērojat valsts likumdošanu, standartus un normas. Oriģinālās publikācijas un šī tulkojuma autori nav atbildīgi par kaitējumu vai pretenzijām un jautājumiem, kas radušies, lietojot šeit iekļauto informāciju.

Ievads

Krišana no augstuma turpina būt par galveno nāves iemeslu būvlaukumos. Šī informācijas lapa piedāvā informāciju sastatņu un kāpņu lietotājiem. Tā būs noderīga arī tiem, kuri izvēlās un nosaka, kādu aprīkojumu jālieto.

Darbu augstumā vajadzētu veikt uz platformas ar piemērotu malu nodrošinājumu. Dažos gadījumos tas nav iespējams un tad ir jālieto kāpnes. Tomēr kāpnes labāk lietot tikai kā piekļuves līdzekli darbavietai un kā darbavietu tās vajadzētu izmantot tikai vienkāršu un īslaicīgu darbu veikšanai.

Aprīkojuma izvēle

Izlemjot, kādu aprīkojumu lietot, apsveriet, kādi darbi tiks veikti, cik ilgi tas būs un kurā vietā. Ir vilinoši lietot kāpnes visu darbu veikšanai, taču vienmēr vispirms vajadzētu apsvērt iespēju lietot darba platformu, piemēram, pareizi uzstādītu pārvietojamo sastatņu torni vai pārvietojamo paceļamo darba platformu.

Tādi darbi kā notekcauruļu noņemšana vai uzstādīšana, rezerves logu uzstādīšana krāsošanas vai nojaukšanas darbi parasti tiek veikti no darba platformām vai pārvietojamā piekļuves aprīkojuma.

Sabiedrības aizsardzība

- Sazinieties ar atbildīgo autoceļu pārvaldi pirms sastatņu uzsliešanas uz jebkuriem ceļiem, ietvēm, taciņām vai celiņiem, kurus lieto sabiedrība.
- Nodrošiniet, ka sastatnes ir izstrādāta tā, lai varētu izturēt aprīkojuma un materiālu kravas svaru.
- Sastatnēm jābūt veidotām tā, lai nepieļautu materiālu krišanu. Iespējams, jums būs jānodrošina ķieģeļu aizsargus, tīklus vai aizsargpārklājumu. Vietās, kur ir augsts risks, vai, piemēram, nojaukšanas darbu vai fasādes tīrīšanas laikā, jums jānodrošina papildus aizsardzība pārsegtu pāreju veidā.
- Ļoti apdzīvotās vietās, piemēram, pilsētu centros, sastatņu uzsliešanu un nojaukšanu vēlams veikt diennakts klusajā laikā. Cilvēku aizsardzību no iekļūšanas zem sastatnēm no uzstādīšanas vai nojaukšanas laikā jānodrošina ar piemērotu barjeru un brīdinājuma zīmju izvietojumu.
- Novērsiet neatļautu iekļūšanu sastatnēs, piemēram, noņemot visas kāpnes pirmajos stāvos vienmēr, kad sastatnes netiek uzmanītas.
- Nekad nemetiet materiālus no sastatnēm. Materiālu vai atkritumu pārvietošanai lietojiet mehāniskas vinčas vai atkritumu renes.

Sastatņu uzstādīšana

- Sastatnes izstrādāt, uzstādīt, pārveidot un nojaukt vajadzētu zinošiem cilvēkiem, visam ar sastatnēm saistītajam darbam vajadzētu notikt “kompetenta” cilvēka pārraudzībā.
- Sastatņu strādniekiem vienmēr jālieto drošas darba metodes sastatņu uzstādīšanas, mainīšanas vai nojaukšanas laikā. Parasti šie darbi arī nozīmē aizsardzības aprīkojuma lietošanu.
- Visām sastatnēm nepieciešami stiprinājumi, lai novērstu to sabrukšanu. Vispārējiem mērķiem paredzētai sastatņu platformai jābūt vismaz 4 dēļus platai. Visām sastatnēm, ieskaitot “nepiestiprinātām” sastatnēm, jābūt droši sasaistītām vai kā citādi nostiprinātām. Vairāk stiprinājumu vajadzīgs, ja:
 - Sastatnes ir pārsegtas vai aprīkotas ar tīklu spēcīga vēja dēļ;
 - Sastatnes tiek izmantotas kā materiālu vai aprīkojuma kraušanas platforma;
 - Sastatnēm ir pievienota vinča, celšanas ierīces vai atkritumu renes.
- Sistēmas sastatnes jāuzstāda atbilstoši izgatavotāja instrukcijai, un iespējams, būs nepieciešams vairāk stiprinājumu nekā nepiestiprinātām sastatnēm.

Droša sastatņu izmantošana

- Neceliet augšā dēļus, nepārvietojiet margas un nenoņemiet stiprinājumus, lai piekļūtu darba vietai.
- Izmaiņas drīkst veikt tikai pieredzējis sastatņu celtnieks.
- Nekad nestrādājiēt no platformas, kuras nav pilnībā norobežota.
- Nepārslogojiet sastatnes. Pārliecinieties, ka sastatnes spēj izturēt kravas smagumu. Materiālus uzglabājiēt tā, lai krava būtu izvietota vienmērīgi.

Sastatņu pārbaude

- Pieredzējušam un zinošam cilvēkam sastatnes jāpārbauda:
 - pirms pirmreizējas izmantošanas;
 - pēc būtiskām izmaiņām sastatnēs;
 - pēc jebkāda notikuma, kas varētu ietekmēt sastatņu stabilitāti, piemēram, pēc stipra vēja;
 - pēc noteikta laika posma, kas nepārsniedz septiņas dienas.

Jebkuras atkāpes no normas ir jānovērš.

- Iekams darbuzņēmēji atļauj saviem strādniekiem lietot kāda cita sastatnes, viņiem ir jāpārliecinās, ka tās ir drošas.

Kāpnes

- Kāpnēm jābūt labā stāvoklī un tās regulāri jāpārbauda un jāsalabo, ja radušies kādi defekti. Tas jānodrošina vadības sistēmai.
- Tām jābūt nodrošinātām pret slīdēšanu, parasti – augšpusē piesienot.
- Kāpnēm jāatrodas tādā leņķī, lai risks gāzties būtu minimāls. Tāpat kā īkšķim te jāievēro likums – “viens ārā, četri uz augšu”.
- Kāpnēm jāsniedzas vismaz 1 m virs darba platformas. Tas nodrošina roku balstu cilvēkiem, kas kāpj augšā un lejā.
- Nesniedzieties – ja strādājiēt, stāvēt uz kāpnēm, pārliecinieties, ka tās ir pietiekami garas un pareizi novietotas, lai savu darba vietu jūs varētu droši aizsniegt.
- Nekāpiet pa kāpnēm, ja nav iespējams pie tām pieturēties.

Sastatņu kāpnes

- Nelietojiet sastatņu kāpņu augšējo platformu, ja vien tās nav aprīkotas ar speciāliem roku balstiem.
- Pārliecinieties, ka sastatņu kāpnes ir novietotas uz droša pamata un tiek lietotas saskaņā ar izgatavotāja instrukcijām.